

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР БОРАИ БЕХАТАРӢ АЗ СӢХТОР

(Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 646; аз 13.11.2023, №1992)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва ташкилии таъмини беҳатарӣ аз сӯхторро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намуда, муносибатҳои байни мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, ташкилотҳо ва дигар шахсони ҳуқуқӣ, новобаста аз шаклҳои ташкилию ҳуқуқиашон, ҳамчунин байни иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, шахсони мансабдор, шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, шахрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрвандро дар ин соҳа ба танзим медарорад.

Боби 1. Муқаррароти умумӣ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар ҳамин Қонун мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **беҳатарӣ аз сӯхтор** - таъмини ҳифзи одамон, молу мулкҳои онҳо, моликияти ҷамъиятӣ ва давлатӣ аз сӯхтор;
- **сӯхтор** - оташи назоратнашаванда, ки ба ҳаёт ва саломатии одамон зарар ва ба ҷамъияту давлат зиёни моддӣ мерасонад;
- **талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор** - шартҳои махсуси техникае, ки бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрий ва қоидаҳои беҳатарӣ аз сӯхтор, мақомоти ваколатдори давлатӣ барои таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор муқаррар карда шудаанд;
- **риоя накардани талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор** - иҷро накардан ё ба таври дахлдор иҷро накардани талаботи меъёру стандартҳо, қоидаву дастурҳо оид ба таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор, ки мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда шудаанд;
- **низоми беҳатарӣ аз сӯхтор** - қоидаҳои муқарраршудаи рафтори шахрвандон, тартиби ташкили фаъолияти истеҳсолӣ ва хоҷагӣ, шароити нигоҳубини бинову иншоотҳо, иморат (худуд), таҷҳизоти истеҳсолӣ ва махсус, ки риоя накардани талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор ва оташнишониро пешгирӣ менамоянд;
- **низоми махсуси беҳатарӣ аз сӯхтор** - муқаррар намудани талаботи иловагӣ ҳангоми зиёд шудани хатари сӯхтор дар худудҳои дахлдор;
- **чораҳои беҳатарӣ аз сӯхтор** - амалҳо оид ба таъмин ва иҷрои талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор;
- **системаи таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор** - маҷмӯи қувва ва воситаҳо ва ҳамчунин чораҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва илмӣ техникае, ки барои мубориза бо сӯхтор равона гардидаанд;
- **хадамоти оташнишонӣ (муҳофизат аз сӯхтор)** - бо тартиби муайян таъсис додани маҷмӯи мақомоти идоракунӣ, қувваю воситаҳо, аз ҷумла воҳидҳои оташнишонӣ, ки барои ташкили пешгирии сӯхтор ва ҳомӯш намудани он, гузаронидани корҳои таъхирнопазири наҷотдиҳӣ аз фалокат таъин гардидаанд;
- **назорати давлатии беҳатарӣ аз сӯхтор** - намуди махсуси фаъолияти назорати давлатие, ки аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти идоракунӣ ва воҳидҳои хадамоти давлатии оташнишонӣ бо мақсади назорати риояи талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор ва роҳ наодан ба риоя накардани он анҷом дода мешавад;
- **тарғиботи беҳатарӣ аз сӯхтор** - иттилоотони ҷамъият оид ба масъалаҳо ва роҳҳои таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор аз тариқи воситаҳои ахбори омма ва шабакаҳои иҷтимоӣ тавассути наشر ва интишор кардани адабиёти махсус ва маҳсулоти реклама, ташкил намудани намоишу бозбинӣҳо, конференсияҳо ва чорабиниҳои оммавӣ (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);
- **пешгирии сӯхтор** - маҷмӯи тадбирҳои беҳатарӣ, ки барои истисноии имконияти сар задани сӯхтор ва маҳдуд сохтани оқибати он равона шудаанд;
- **тадбирҳои аввалияи беҳатарӣ аз сӯхтор** - амалӣ намудани меъёру қоидаҳои бо тартиби маъмулӣ қабулгардида оид ба пешгирии сӯхтор, наҷот додани одамон ва молу

мулк аз сӯхтор, ки ин як қисми маҷмӯи чорабиниҳо оид ба ташкили оташнишонӣ мебошад (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

- **маснуоти техникии оташнишонӣ** - таҷҳизоти махсуси техникӣ, барои таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор, аз ҷумла техникаю таҷҳизот, лавозимоти оташнишонӣ ва маводи муҳофизат аз оташ, воситаҳои алоқаи махсус ва идоракунии, барномаҳои мошинҳои ҳисоббарори электронӣ ва манбаъҳои маълумот, ҳамчунин дигар воситаҳои пешгирии сӯхтор ва оташнишонӣ (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

- **гарнизони хадамоти давлатии оташнишонӣ** - маҷмӯи мақомоти ҷойгирони ҳудуди муайяни идоракунии, воҳидҳои муҳофизат аз сӯхтор, муассисаҳои техникӣ-оташнишонӣ, тадқиқоти илмӣ ва муассисаҳои таълимии техникӣ оташнишонӣ ва дигар ташкилотҳо, новобаста аз тобеияти идоравии оташнишонӣ;

- **объектҳои ҷойгиршавии оммавии одамон** - марказҳои савдо, нуқтаҳои хизматрасониҳои маишӣ, варзишӣ, фарҳангӣ, фароғатӣ, муассисаҳои динӣ, таваккуфгоҳҳои ҳама намудҳои нақлиёт ва биноҳои муассисаҳои тандурустӣ, маориф, инчунин меҳмонхонаҳо ва иншооти будубоши муваққатии одамон (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

- **ташкили хомӯш намудани сӯхтор** - маҷмуи чорабиниҳои оперативӣ-тактикӣ ва муҳандисӣ-техникӣ (ба истиснои чораҳо оид ба таъмини чораҳои аввалияи беҳатарӣ аз сӯхтор), ки ба наҷоти одамон ва молу мулк аз сӯхтор ва хомӯш кардани он нигаронида шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон иборат аст (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Моддаи 3. Вазифаҳои асосии таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор

Вазифаҳои асосии таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор аз инҳо иборатанд:

-ҳифзи ҳаёт ва саломатии одамон, моликият, сарвати миллий ва муҳити зист дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор;

-пешакӣ муайян кардани ҳадди хатари фаъолияти ташкилоту шаҳрвандон, таълими чораҳои пешгирӣ ва амалӣ гардонидани тадбирҳои пешгирӣ дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор;

-зарурати оташнишонӣ, ташкили хомӯш намудани сӯхтор, анҷом додани корҳои аввалияи садамавӣ-наҷотдиҳӣ аз фалокат ва дигар корҳои зарурӣ, расонидани ёрии тиббӣ, ҳимояи иҷтимоии шаҳрвандон ва кормандони осебдида, ҷуброни зиёне, ки дар натиҷаи сӯхтор ба саломатӣ ва молу мулки шаҳрвандон, муҳити зист ва ба субъектҳои хоҷагидорӣ расидааст (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Моддаи 4. Системаи таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мақомоти асосии системаи таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор мақомоти хадамоти давлатии оташнишонӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, корхонаю муассиса, ташкилотҳо новобаста аз шаклҳои ташкилию ҳуқуқӣ ва шаҳрвандоне мебошанд, ки мутобики қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор иштирок меkunанд.

Вазифаҳои асосии системаи таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор аз инҳо иборатанд:

-танзими меъёрии ҳуқуқӣ ва андешидани чораҳои давлатӣ дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор;

-таъсиси хадамоти оташнишонӣ ва ташкили фаъолияти он (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-таҳия ва амалӣ гардонидани чораҳои беҳатарӣ аз сӯхтор;

-амалӣ намудани ҳуқуқи ўҳдадориро ва масъулият дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор;

-гузаронидани тарғиботи беҳатарӣ аз сӯхтор ва ба аҳоли омӯзондани қоидаҳои беҳатарӣ аз сӯхтор;

- мусоидат намудан ба фаъолияти дастаҳои (дружинаҳои) ихтиёрии оташнишонӣ ва иттиҳодияҳои оташнишонӣ, ҷалб кардани аҳоли барои таъмини бехатарӣ аз сӯхтор;
- таъмини иттилоотӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор;
- ба амал баровардани назорати давлатии бехатарӣ аз сӯхтор ва дигар вазифаҳои назоратӣ оид ба таъмини бехатарӣ аз сӯхтор;
- истеҳсоли маҳсулоти техникии оташнишонӣ;
- ичрои кору хизматрасонӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор;
- хомӯш намудани сӯхтор ва зимни он анҷом додани корҳои аввалияи садамавӣ-начотдихӣ аз фалокат;
- баҳисобгирии сӯхтор ва оқибатҳои он;
- муқаррар намудани низоми махсуси бехатарӣ аз сӯхтор дар иншоотҳои хоҷагии халқ ва маҳалҳои аҳолинишин.

Боби 2. Ваколатҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Моддаи 5. Ваколатҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор:

- назорати давлатии бехатарӣ аз сӯхторро ба роҳ мемонад, тартиби фаъолияти он ва баҳисобгирии давлатии сӯхтор ва оқибатҳои онро муайян мекунад;
- тартиби иттилоотонӣ, таблиғи дониш, таълими аҳоли ва мутахассисонро дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор муайян менамояд;
- шумораи кормандони Хадамоти давлатии оташнишониро, ки хароҷоташ аз ҳисоби маблағи буҷети давлатӣ амалӣ мегардад, муқаррар мекунад;
- ташkil ва тартиби таълим, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси кормандони Хадамоти давлатии оташнишониро муайян менамояд;
- ҳамкориҳои байналмилалиро ба роҳ мемонад ва тартиби фаъолияти ташкилот ва шаҳрвандони хориҷиро оид ба пешгирӣ ва хомӯш намудани сӯхтор дар қаламрави ҷумҳурӣ муайян мекунад;
- номгуи қорхона, ташкилоту муассисаҳоеро тасдиқ менамояд, ки дар онҳо хадамоти оташнишонӣ ҳатман таъсис дода мешавад.

Моддаи 6. Ваколати вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор дорои ваколатҳои зеринанд:

- сиёсати давлатӣ ва ҳамоҳангсозии идоравиро дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор ба амал мебароранд;
- меёру стандарт ва қоидаҳои соҳаи бехатарӣ аз сӯхторро таҳия ва барои мувофиқа ба мақомоти марказии иҷроияи давлатӣ оид ба бехатарӣ аз сӯхтор пешниҳод менамоянд;
- комиссияҳои соҳавии сӯхтору техникаӣ ва воҳидҳои оташнишониро таъсис медиҳанд, ба фаъолияти онҳо роҳбарӣ мекунанд ва қорҳои фаҳмондадиҳии оммавиро мегузaronанд;
- дар объектҳои махсусан муҳим ва дорои хатари сӯхтору тарқиш ҳатман гурӯҳҳои пешгирӣ, дастаҳои низомии оташнишонӣ барпо намуда, навбатдорӣ шабонарӯзии онҳоро ба роҳ мемонанд;
- назоратро ба ҳолати бехатарӣ аз сӯхтор муқаррар карда, барои пешгирии сӯхтор ва рафъи он чора мебинанд;
- тарғибу ташвиқи дониш, таълими шаҳрвандон ва мутахассисонро доир ба қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор ташkil мекунанд;
- ҳаҷми маблағҳои дахлдорро барои дастгирии соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор дар иншоотҳои идоравӣ ҳар сол муқаррар менамоянд.

Моддаи 7. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Ба ваколати мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва худидоракунии маҳаллӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор дохил мешаванд:

- ташкили иҷрои чораҳои беҳатарӣ аз сӯхтор ва амалӣ гардонидани онҳо;
- таҳия, тасдиқ ва таъмин намудани иҷрои барномаҳои мақсадноки минтақавӣ оид ба таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор ва оташнишонӣ;
- қабул кардани қоидаҳои ҳатмӣ оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ ва беҳатарӣ ҳангоми сар задани сӯхтор, пешгирӣ ва рафъ намудани он;
- ташкили чораҳои пешгирӣ ва рафъ кардани сӯхтор;
- иттилоотонии аҳоли ва ташкили чорабиниҳои соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор;
- иштирок дар иҷрои барномаҳои мақсадноки беҳатарӣ аз сӯхтор;
- таҳия, тасдиқ ва иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ оид ба хароҷоти беҳатарӣ аз сӯхтор, аз ҷумла ташкил ва таъмини ҳадамоти муҳофизат аз сӯхтор дар вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ;
- мусоидат ба фаъолияти воҳидҳои ихтиёрии оташнишонӣ ва ҳадамоти оташнишонии идоравӣ.

Боби 3. Ҳадамоти оташнишонӣ

Моддаи 8. Намудҳо ва вазифаҳои асосии ҳадамоти оташнишонӣ

Ҳадамоти оташнишонӣ ба намудҳои зерин тақсим мешавад:

-Ҳадамоти давлатии оташнишонӣ;

-Дастаи (дружи́наи) идоравии оташнишонӣ.

Вазифаҳои асосии ҳадамоти оташнишонӣ дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор инҳоянд:

-ташкили пешгирии сӯхтор;

-ҳомӯш намудани сӯхтор;

- наҷот додани одамон ва молу мулкҳои онҳо ҳангоми сар задани сӯхтор (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Қувваҳои воситаҳои мақомот ва воҳидҳои ҳадамоти оташнишонӣ наметавонанд ба иҷрои корҳои, ки ҳамин Қонун пешбинӣ накардааст, ҷалб карда шаванд.

Моддаи 9. Сарраёсати ҳадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сарраёсати ҳадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми марказии мустақили оперативии беҳатарӣ аз сӯхтори Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Сарраёсати ҳадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

-иҷрои барномаи давлатии соҳаи беҳатарӣ аз сӯхторро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин мекунад;

-тадбирҳои давлатӣ, танзими меъёрҳои дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор таҳия ва амалӣ мегардонад;

-назорати давлатии беҳатарӣ аз сӯхторро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил ва амалӣ мегардонад;

-муҳофизати маҳалҳои аҳолинишин ва корхонаҳо аз сӯхтор ва дигар қору хизматрасониро дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор бо тартиби маъмулӣ ташкил мекунад ва ба амал мебарорад;

-ҳомӯш намудани сӯхторро таъмин ва амалӣ мегардонад;

-фаъолияти тадқиқоти илмӣ, тарғиби дониш, омӯзиши шаҳрвандон ва мутахассисонро дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор ташкил мекунад;

-кори вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, корхонаҳои ташкилот ва муассисаҳои новобаста аз шаклҳои моликият, дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор ҳамроҳанг месозад;

-бо вазорату идораҳои ҷумҳурӣ меёру стандартҳо ва қоидаҳои беҳатарӣ аз сӯхторро тасдиқ ва мувофиқа менамояд, баҳисобгирии давлатиро дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор ба роҳ меонад;

-фаъолияти иҷозатномадиҳӣ ва сертификатониро дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор амалӣ менамояд;

-ба вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, новобаста аз шаклҳои моликият ва ба шаҳрвандон дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор амрнома ва дигар санадҳои меъёрии иҷроияшон ҳатмӣ медиҳад;

-фаъолияти мақомоти идора ва воҳидҳои ҳадамоти давлатии оташнишониро аз ҷиҳати молиявӣ ва моддию техники таъмин менамояд;

-фаъолияти дигар намудҳои ҳадамоти оташнишониро ҳамоҳанг месозад;

- оид ба бехатарӣ аз сӯхтор тавсия медиҳад ва машварат мегузаронад (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

- чорабиниҳои таълимиро оид ба бехатарӣ аз сӯхтор бо шахсони масъули вазорату идораҳо ва ташкилоту муассисаҳо, новобаста ба шакли моликият, мегузаронад (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-таълим, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси кормандони ҳадамоти давлатии оташнишониро ба роҳ мемонад;

-дигар вазифаҳоеро, ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, амалӣ менамояд.

Моддаи 10. Назорати давлатии бехатарӣ аз сӯхтор

Роҳбари мақоми марказии идоракунии ҳадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи вазифа, ҳамзамон сарнозири давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба назорати бехатарӣ аз сӯхтор ва муовинонаш - мутобиқан муовинони сарнозири давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба назорати бехатарӣ аз сӯхтор мебошанд.

Шахсони мансабдори мақомоти идоракунӣ ва воҳидҳои Ҳадамоти давлатии оташнишонӣ ҳангоми амалӣ гардонидани назорати давлатии бехатарӣ аз сӯхтор ҳуқуқ доранд:

-таҳияи ҳуҷҷатҳои меъёрии оид ба бехатарӣ аз сӯхтори иҷроияшон ҳатмӣ ва ҳамчунин ҳуҷҷатҳои меъёриро, ки тартиби таҳияву истеҳсол ва истифодаи таҷҳизоти техникаи оташнишониро ба танзим медиҳанд, ба роҳ монанд, мустақилона ё худ ҳамроҳи мақомоти бехатарӣ аз сӯхтор тасдиқ намоянд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-назорати давлатии бехатарӣ аз сӯхторро барои риоя намудани талаботи бехатарӣ аз сӯхтор аз тарафи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, корхонаҳо ва ҳамчунин аз тарафи шахсони мансабдору шаҳрвандон амалӣ гардонанд;

-ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ дар бораи иҷрои тадбирҳои бехатарӣ аз сӯхтор тақлифҳо пешниҳод намоянд;

-бо мақсади назорати риояи талаботи бехатарӣ аз сӯхтор ва пешгирии ҳуқуқвайронкунии ҳудуд, бино ва иншоот, биноҳои корхона ва иншоотҳои дигарро вобаста ба аҳамият ва ҳолати хавфи сӯхтор доштани онҳо, аз ҷумла дар соатҳои ғайрикорӣ таҳқиқу тафтиш намоянд;

-дар сурати мавҷуд будани маълумоти аниқ доир ба риоя нагардидани талаботи бехатарӣ аз сӯхтор, ки хавфи сар задани сӯхторро дорад ва (ё) ба бехатарии одамон таҳдид менамояд, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба манзил ва дигар биноҳо, қитъаҳои замини шаҳрвандон беамониат дароянд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-дар қори комиссияҳои оид ба интиҳоби мавзеъи (роҳи) сохтмон ва ҳамчунин комиссияҳо оид ба қабули иншооти сохтмон (тармим)-ашон анҷомёфта иштирок намоянд;

-лоиҳаҳои бинои иншоотро дар мавриди асоснок баромадан аз меъёр ва ҳангоми дар меъёрҳои амалкунандаи ҳуҷҷатҳои шахрсозӣ мавҷуд набудани талаботи бехатарӣ аз сӯхтор баррасӣ ва мувофиқа намоянд (*Қонуни ҚТ аз 29.12.2010 № 646*);

-дар корхонаҳое, ки корҳои лоиҳакашӣ ва лоиҳакашию ҷустуҷӯиро иҷро мекунанд, оид ба мувофиқати ҳуҷҷатҳои лоиҳакашӣ ва лоиҳакашию сметаӣ ба талаботи бехатарӣ аз сӯхтор тафтишоти интиҳобӣ гузаронанд;

-ба роҳбарони корхонаҳо, шахсони мансабдор ва шахрвандон барои иҷрои ҳатмӣ оид ба рафъи вайронкунии талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор, таъмини беҳатарӣ аз сӯхтори мол (қору хизматрасонӣ), аз истеҳсолот бардоштан, қатъ кардани истеҳсол ва боздоштани фурӯши моли (қору хизматрасонии) ба талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор номувофиқ амрномаҳо диҳанд;

-кори корхонаҳо (истеҳсолоти ҷудогона), китъаҳои истеҳсоли агрегатҳо, истифодаи бинову иншоот ва хонаҳо, иҷрои баъзе намудҳои корро дар мавриди ошкор шудани вайронкунии талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор, ки хавфи сар задани сӯхторро дорад ва (ё) ба беҳатарии одамон таҳдид менамояд, ҳамчунин дар ҳолати иҷро накардани ин талабот ҳангоми лоиҳакашӣ, сохтмон, таъмири асосӣ, тармим, васеъ кардан, аз ҷиҳати техникӣ таҷҳизонидани корхонаҳо, биноҳо, иморат ва иншоотҳои дигар пурра ё қисман қатъ намоянд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон парвандаҳоро оид ба сӯхтор ва риоя накардани талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор таҳқиқ намоянд;

-ба мақомоти идоракунӣ ва воҳидҳои ҳадамоти давлатии оташнишонӣ шахсони мансабдор ва шахрвандонро аз рӯи парвандаҳо ва ҳуҷҷатҳои, ки доир ба сӯхтор таҳқиқ қарор доранд, даъват намоянд, аз онҳо баёноти тавзеҳот, маълумоту ҳуҷҷатҳо ва нусхаҳои онҳоро талаб карда гиранд;

-ба шахрвандон, шахсони мансабдор ва ҳуқуқӣ, аз ҷумла ба истеҳсолкунандагон (иҷрокунандагон, фурӯшандагон), барои риоя накардани талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор ва ҳамчунин барои дигар ҳуқуқвайронкуниҳои соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор, аз ҷумла барои иҷро накардан ё сари вақт иҷро накардани амрномаю қарорҳои шахсони мансабдори ҳадамоти давлатии оташнишонӣ мутобиқи қонунгузориҳои ҷорӣ ҷазои маъмурий татбиқ намоянд.

Мақомоти минтақавии идоракунӣ ва воҳидҳои Ҳадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон аризаву ахбор ва дигар маълумотро доир ба ҷиноятҳо ва ҳуқуқвайронкуниҳои маъмуриё, ки вобаста ба сӯхтор расидаанд, ба қайд мегиранд ва вазифадоранд аз рӯи онҳо саривақт ҷораҳои дахлдори пешбиниамудаи қонунгузорию андешанд.

Шахсони мансабдори мақомоти идоракунӣ ва воҳидҳои ҳадамоти давлатии оташнишонӣ ҳангоми амалӣ гардонидани назорати давлатии беҳатарӣ аз сӯхтор дар иншоотҳои, ки моликияти шахсони ҳуқуқии хориҷӣ ё корхонаҳои дорои сармояи хориҷианд, аз ҳуқуқҳои муқаррарнамудаи ҳамин модда истифода мекунанд.

Назорати давлатии беҳатарӣ аз сӯхтор дар ҷангалзорҳо аз тарафи мақомоти Ҳадамоти хоҷагии ҷангали Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар иншоотҳои зеризаминӣ ва ҳангоми иҷрои корҳои ба тарконидаи алоқаманд аз тарафи Саридораи назорати давлатии беҳатарии корҳо дар саноат ва соҳаи кӯҳкорӣ назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад.

Назорати таъмини беҳатарӣ аз сӯхтор ҳангоми истифодаи нақлиёти ҳавоӣ, киштии дарёӣ ба зиммаи ҳадамоти ин ташкилот мебошад.

Иҷрои амру дастурҳои шахсони мансабдори мақомоти болоии идоракунӣ ва воҳидҳои ҳадамоти давлатии оташнишонӣ барои шахсони мансабдори мақомоти поёнии идоракунӣ ва воҳидҳои ҳадамоти давлатии оташнишонӣ ҳангоми аз тарафи онҳо амалӣ намудани назорати давлатии беҳатарӣ аз сӯхтор ҳатмист. Дар айни замон ба даҳлати дигар шахсони мансабдор ба ҷаъолияти онҳо роҳ дода намешавад.

Мақоми назорати давлатии беҳатарӣ аз сӯхтор барои ҳолати беҳатарӣ аз сӯхтори корхонаю ташкилот ва муассисаҳо новобаста аз шаклҳои моликият масъулият надорад.

Санҷишҳо дар самти беҳатарӣ аз сӯхтор дар ҷаъолияти субъектҳои хоҷагидор тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Моддаи 11. Дастан (дружи́на) идоравии оташнишонӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, корхонаю ташкилот ва муассисаҳо новобаста аз шаклҳои ташкилию ҳуқуқӣ бо мақсади таъмини бехатарӣ аз сӯхтор ва хомӯш намудани сӯхтор дар маҳалҳои аҳолинишин ва иншооти хоҷагии халқ ўҳдадоранд дастаи (дружи́наи) идоравии оташнишонӣ ё бо мувофиқаи Сарраёсати ҳадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон қисмҳои харбикунонидашудаи оташнишонӣ ташкил намоянд.

Таъминоти молиявӣ ва моддию техникаи дастаи (дружи́наи) идоравии оташнишонӣ аз ҳисоби бучети маҳаллӣ, корхонаю ташкилот ва муассисаҳо, ки дар онҳо ин дастаҳо (дружи́наҳо) ташкил карда шудаанд, амалӣ гардонида мешавад.

Ҳаёти аъзои дастаҳои (дружи́наҳои) идоравии оташнишонӣ аз тарафи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, корхона, муассисаю ташкилотҳо суғурта карда шуда, дар ҳолати маъюб шудан ҳангоми хомӯш намудани сӯхтор ё садама суғуртапулӣ ба маблағи музди маоши миёнаи яқсола (дар ҳолати фавтидан суғуртапулӣ ба аъзои оилаи онҳо) пардохт карда мешавад.

Боби 4. Таъмини бехатарӣ аз сӯхтор

Моддаи 12. Таҳия ва амалӣ кардани чораҳои бехатарӣ аз сӯхтор

Чораҳои бехатарӣ аз сӯхтор мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои меъёрий оид ба бехатарӣ аз сӯхтор, ҳамчунин дар асоси таҷрибаи оташнишонӣ, арзёбии хатари сӯхтордоштаи маводу воситаҳо, равандҳои технологӣ, таҷҳизот, конструксияи биною иморатҳо таҳия карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Истеҳсолкунандагони (таъминкунандагони) маводу воситаҳо, маснуоту таҷҳизот дар ҳуҷҷати техникаи дахлдор хавфу хатари ин маводу воситаҳо, маснуоту таҷҳизотро ва ҳамчунин чораҳои бехатарӣ аз сӯхторро ҳангоми муносибат кардан бо онҳо бояд нишон диҳанд.

Таҳия ва амалӣ кардани чораҳои бехатарӣ аз сӯхтор барои корхонаҳо, биноҳо, иморатҳо ва дигар иншооти ҷойгиршавии оммавии одамон, аз ҷумла дар мавриди банақшагирии онҳо бояд дар сурати сар задани сӯхтор роҳҳои беҳавфу хатар аз онҳо баровардани одамон ҳатман пешбинӣ карда шаванд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Барои корхонаҳо ҳатман нақшаҳои хомӯш кардани сӯхтор тартиб дода мешавад, ки онҳо роҳҳои таъмини бехатарии одамонро пешбинӣ менамоянд.

Моддаи 13. Хомӯш намудани сӯхтор

Хомӯш намудани сӯхтор амалиёти касбиест, ки ба наҷот додани одамон, молу мулк ва барҳам додани сӯхтор равона карда шудааст (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Тартиби ташкили хомӯш намудани сӯхторҳо дар гарнизонҳои оташнишонӣ аз тарафи Ҳадамоти давлатии оташнишонӣ муқаррар карда мешавад.

Хомӯш намудани сӯхтор аз тарафи Ҳадамоти давлатии оташнишонӣ ройгон аст.

Барои даъвати воҳидҳои Ҳадамоти давлатии оташнишонӣ дар шабакаҳои телефони сартосари ҷумҳурӣ рақами бепули 01 ва рақами телефони ширкатҳои мобилӣ 101 муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Ҳангоми хомӯш намудани сӯхтор қорамандони Ҳадамоти оташнишонӣ ҳақ доранд ба ҳамаи биноҳои истиқоматӣ, истеҳсолӣ, объектҳои ҷойгиршавии оммавии одамон ва дигар иморатҳо новобаста аз шакли моликиятшон беамоният ворид шуда, ҷиҳати наҷот додани шаҳрвандон, пешгирии паҳншавии сӯхтор ва рафъи он чораҳо андешанд. Ҳамчунин ба ҷойи ҳодисаи сӯхтор даромадани одамон ва ҳаракати нақлиётро маҳдуд ё манъ намоянд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Барои иштирок намудан дар рафъи сӯхтор ва гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ташкилотҳо новобаста аз шакли моликият ўҳдадоранд бо талаби ҳадамоти давлатии оташнишонӣ техникаҳои оташхомӯшкунӣ, обкашӣ, наҷотдиҳӣ, таҷҳизот, модда ва маводҳои оташхомӯшкунӣ ва воситаҳои алоқаи дар ихтиёри худ доштараҷо намоянд. Тартиби ҷалб намудани техникаю таҷҳизотро барои оташнишонӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Ҳамаи воҳидҳои Хадамоти давлатӣ ва идоравии оташнишонӣ тобеи роҳбари оташхомӯшкунӣ мебошанд. Ҳеҷ кас, ба ғайр аз шахсони мансабдори ваколатдори хадамоти давлатии оташнишонӣ, ҳақ надорад, ки ба амалиёти ӯ даҳолат намояд ё худ амру фармони ӯро ғангоми хомӯш намудани сӯхтор бекор кунад.

Зиёни моддӣ, ки ғангоми оташнишонӣ расидааст, бояд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда шавад. Ҳайати шахсии Хадамоти давлатии оташнишонӣ ва дигар иштироккунандагони оташнишонӣ, ки аз рӯи зарурат (ноилоҷӣ) амал кардаанд, аз додани товони зиён озод карда мешаванд.

Моддаи 14. Таъминоти молиявӣ ва моддию техникии Хадамоти давлатии оташнишонӣ

Таъминоти моддию техникии Хадамоти давлатии оташнишонӣ дар асоси маблағҳои ҷудогардидаи ҳарсолаи буҷетӣ ва захираҳои моддию техникии ва аз ҳисоби дигар ғайриятҳои хоҷагидорӣ амалӣ карда мешавад.

Нигоҳ доштани ҳайати шахсӣ, харидории техникаю лавозимоти сӯхторхомӯшкунӣ ва садамавию наҷотдиҳӣ, воситаҳои оташнишонӣ ва наҷотдиҳӣ, либосҳои махсус ва таҷҳизоту лавозимоти техникии наҷотдиҳӣ барои ҳайати шахсии Хадамоти давлатии оташнишонӣ дар маҳалҳои аҳолинишин, инчунин мувофиқи ҳароҷоти истифода аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ ва барои хадамоти оташнишонии идоравӣ - аз ҳисоби маблағҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, корхона, муассисаю ташкилот, инчунин маблағҳои ҷудошаванда аз пардохти суғуртаи давлатӣ, даромадҳо аз ғайрияти молиявию хоҷагии ҳуди хадамоти оташнишонӣ ва дигар даромадҳое, ки ба қонунгузорӣ муҳолифат намекунад, амалӣ карда мешавад.

Ба кормандоне, ки дар шароити хатарнок ғангоми хомӯш намудани сӯхтори маводу маҳсулоти аз худ газҳои захираҳои барои саломатӣ хатарнок (аз ҷумла хлор, аммиак ва масолеҳи сохтмонии намуди пластика) ихроҷкунанда иштирок менамоянд, 20 дарсад ба маоши вазифавӣ иловапулӣ дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Моддаи 15. Иҷрои қор ва хизматрасонӣ дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор

Қору хизматрасонӣ дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор дар асоси шартнома ба ҷо оварда мешавад, ғайр аз ташкилотҳои давлатие, ки аз буҷети давлатӣ бо мақсади амалӣ гардонидани талаботи беҳатарӣ аз сӯхтор, ҳамчунин бо мақсади пешгирии сӯхтор ва хомӯш намудани он маблағгузорӣ карда мешаванд.

Ба қор ва хизматрасонии соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор инҳо мансубанд:

-муҳофизат кардани маҳалҳои аҳолинишин ва корхонаҳо аз сӯхтор, новобаста аз шаклҳои моликият дар асоси шартнома;

-истеҳсол қардан, санҷидан, харидорӣ намудан ва фиристодани таҷҳизоти техникии оташнишонӣ (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-иҷрои қорҳои лоиҳакашӣ ва ҷустуҷӯӣ, гузаронидани машваратҳои илмӣю техникии ва экспертиза;

-озмоиши маводу воситаҳо, маснуот, таҷҳизот ва олот бо мақсади тобоварии онҳо дар сӯхтор;

-ба аҳоли омӯзонидани қораҳои беҳатарӣ аз сӯхтор;

-ба роҳ мондани тарғиботи пешгирии сӯхтор, наشري адабиёти махсус ва маҳсулоти реклама;

-қорҳои муҳофизатии оташдону дудбаро аз сӯхтор;

-васл қардан, хизматрасонии техникии ва таъмири системаҳо ва воситаҳои муҳофизат аз сӯхтор;

-таъмир ва нигоҳубини асбобу анҷом ва воситаю олати оташхомӯшкунӣ, барқарор қардани сифати воситаҳои оташхомӯшкунӣ;

- додани хулоса оид ба вазъи беҳатарӣ аз сӯхтор (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-сохтан, таъмир ва тармими иморату иншоот, биноҳои хадамоти оташнишонӣ.

Моддаи 16. Таъминоти иттилоотӣ дар соҳаи беҳатарӣ аз сӯхтор

Таъминоти иттилоотӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор маълумотро дар бораи дарачаи таваккал ва хавфи имконпазири сӯхтордоштаи фаъолияти ташкилотҳо, бехатарии зарурӣ, натиҷаву оқибат, чораҳои пешгирӣ ва рафъи сӯхтор дар бар мегирад. Вай барои дар системаи таъмини бехатарӣ аз сӯхтор ташкил ва истифода кардани системаҳои махсуси иттилоотӣ ва манбаъҳои маълумот (минбаъд-системаи иттилоот), ки барои иҷрои вазифаҳо заруранд, амалӣ карда мешавад.

Хадамоти обухавосанҷӣ ва дигар мақомоти ваколатдори давлатӣ ўҳдадоранд, ки Хадамоти давлатии оташнишониро аз ҳодисаҳои барои бехатарӣ аз сӯхтор ногувору номусоид бетаъхир ва ба таври ройгон огоҳ намоянд.

Воситаҳои ахбори омма вазифадоранд бо талаби Хадамоти давлатии оташнишонӣ таъҷилан маълумоти ғавриро аз рӯи масъалаҳои бехатарӣ аз сӯхтор ройгон ба таъб расонанд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бояд аҳолиро аз қарорҳои қабулгардида доир ба таъмини бехатарӣ аз сӯхтор хабардор кунанд ва ба интишори маълумоти техникий оташнишонӣ кўмак намоянд.

Моддаи 17. Тарғибот ва таълими чораҳои бехатарӣ аз сӯхтор ва интишори маълумоти техникий оташнишонӣ

Омӯзонидани шаҳрвандон оиди чораҳои бехатарӣ аз сӯхтор дар ҷойи кор ва макони зисти онҳо гузаронида мешавад.

Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барномаи таълимӣ оид ба омӯзондани қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхторро пешбинӣ менамояд, мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ-касбӣ, миёнаи-касбӣ, олии касбӣ, факултаҳо, курсҳо, донишқадаҳои тақмили ихтисоси назди вазорату идораҳо, ташкилотҳо новобаста аз шакли моликият корро оид ба омӯзондани қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор ба таълимгирандагон, шунавандагон ва кормандон ташкил менамоянд.

Талаботро нисбати мазмуну мундариҷаи барнома ва тартиби омӯзондани чораҳои бехатарӣ аз сӯхтор Сарраёсати Хадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 18. Баҳисобгирии сӯхтор ва оқибати он

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон системаи ягонаи давлатии баҳисобгирии сӯхтор ва оқибати он амал мекунад.

Баҳисобгирии расмӣ омӯрӣ ва ҳисоботи давлатии омӯрӣ оид ба сӯхтор ва оқибати он ба зиммаи Хадамоти давлатии оташнишонӣ вогузор карда мешавад.

Тартиби ба ҳисоб гирифтани сӯхтор ва оқибати онро Хадамоти давлатии оташнишонӣ бо мувофиқаи мақомоти давлатии омӯр ва мақомоти дигари манфиатдори ҳокимияти давлатӣ муайян мекунад.

Иҷрои тартиботи муқарраргардидаи баҳисобгирии сӯхтор ва оқибати он аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатии тамоми сатҳҳо, ташкилот, корхона, муассисаҳо ва шаҳрвандон, аз ҷумла шахсони машғули фаъолияти соҳибкорӣ ҳатмист.

Вазорату идораҳо ва ташкилотҳо, новобаста аз шаклҳои моликият, ба мақомоти хадамоти давлатии оташнишонӣ дар бораи сӯхтор ва оқибати он ҳисобот пешниҳод мекунанд. Шакли ҳисобот аз тарафи Сарраёсати хадамоти давлатии оташнишонии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 19. Низоми махсуси бехатарӣ аз сӯхтор

Дар ҳолати зиёд шудани хатари сӯхтор дар ҳудудҳои алоҳида бо қарори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ё мақомоти худидоракунии маҳаллӣ дар ҳудудҳои дахлдор метавонад низоми махсуси бехатарӣ аз сӯхтор муайян карда шавад.

Дар давраи амали низоми махсуси бехатарӣ аз сӯхтор дар ҳудудҳои дахлдор талаботи иловагии бехатарӣ аз сӯхтор бо мувофиқа бо Хадамоти давлатии оташнишонӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 20. Таъминоти илмию техникий бехатарӣ аз сӯхтор

Таъминоти илмию техникии бехатарӣ аз сӯхтор аз ҷониби муассисаҳои тадқиқоти илмии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва инчунин дар асоси шартнома бо корхонаю муассиса ва ташкилотҳои дахлдор амалӣ карда мешавад.

Корҳои илмию техникӣ барои амалигардонии вазифаҳо дар миқёси ҷумҳурӣ аз ҳисоби маблағҳои бучети ҷумҳуриявӣ иҷро карда мешаванд.

Ҳамоҳангсозии тадқиқоти илмӣ дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор ба зиммаи Хадамоти давлатии оташнишонӣ вогузор карда мешавад.

Боби 5. Ҳукуку ӯҳдадорихо дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Моддаи 21. Ҳукуку ӯҳдадорихои шахрвандон дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд:

-ба ҳимояи ҳаёту саломатӣ ва молу мулки худ дар мавриди сӯхтор;

-аз хатари сӯхторе, ки дар маҳалҳои муайяни будубоши худ дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон дучор шуда метавонанд ва ҳам аз чораҳои зарурии бехатарӣ огоҳӣ дошта бошанд;

-ба ҷуброни зиёни аз сӯхтор ба саломатӣ ва молу мулкашон расида, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*).

Шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ӯҳдадоранд:

-талаботи бехатарӣ аз сӯхторро риоя намоянд;

-дар сурати ошкор кардани сӯхтор зуд ба Хадамоти давлатии оташнишонӣ хабар диҳанд;

-ба Хадамоти давлатии оташнишонӣ дар ҳомӯш намудани сӯхтор ёрӣ расонанд;

-амру дастур ва талаботи қонунии мақомоти Хадамоти давлатии оташнишониро иҷро намоянд;

- барои ҳарчи зудтар ба ҷойи ҳодисаи сӯхтор расонидани воҳидҳои хадамоти давлатии оташнишонӣ мусоидат намоянд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1992*);

-ба мақомоти Хадамоти давлатии оташнишонӣ барои гузаронидани муоинаю тафтиш дар биноҳои истеҳсолӣ, ҳоҷагӣ, истиқоматӣ ва дигар бинову иморатҳои мутааллиқи онҳо бо мақсади назорат оид ба риоя намудани талаботи бехатарӣ аз сӯхтор ва пешгирии ҳуқуқвайронкунӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон имконият фароҳам оваранд.

Моддаи 22. Ҳукуку ӯҳдадорихои корхонаю муассиса ва ташкилотҳо дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор.

Таъмини бехатарӣ аз сӯхтор ва оташнишонӣ бевосита ба зиммаи роҳбарони ташкилоту корхона ва муассисаҳо новобаста аз шакли моликиятшон, гузошта мешавад.

Ташкилоту корхона ва муассисаҳо, новобаста аз шакли моликият, ҳуқуқ доранд:

-бо тартиби муайян, аз ҷумла дар асоси шартнома бо мақомоти Хадамоти давлатии оташнишонӣ бо тартиби муқарраргардида воҳидҳои оташнишонӣ барпо намоянд, онҳоро аз нав ташкил кунанд ва барҳам диҳанд, ки таъминоташ аз ҳисоби худашон мебошад;

-ба мақомоти давлатӣ оид ба таъмини бехатарӣ аз сӯхтор таклифҳо пешниҳод намоянд;

-барои муқаррар намудани сабабу ҳолатҳои сӯхторе, ки дар иншооту ташкилотҳои он сар задааст, чораҳо андешанд;

-чораҳои ҳавасмандии иҷтимоӣ ва иқтисодиро оид ба таъмини бехатарӣ аз сӯхтор дар ҳудуди муайянкардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намоянд;

-аз рӯи масъалаҳои бехатарӣ аз сӯхтор, аз ҷумла бо тартиби муқарраргардида аз мақомоти идоракуни ва воҳидҳои хадамоти оташнишонӣ маълумот гиранд.

Ташкилоту муассисаҳо новобаста аз шакли моликият ӯҳдадоранд:

-талаботи бехатарӣ аз сӯхторро риоя намоянд ва ҳамчунин амру дастур ва дигар талаботи қонунии мақомоти Хадамоти давлатии оташнишониро риоя намоянд;

-чораҳои таъминоти бехатарӣ аз сӯхторро таҳия ва амалӣ намоянд;

-тарғиботи пешгирии сӯхторро ба роҳ монанд ва ҳамчунин ба кормандонашон чораҳои бехатарӣ аз сӯхторро таълим диҳанд;

-система ва воситаҳои оташнишониро дар ҳолати коршоям нигоҳ доранд, ба ғайри таъинот истифода шудани онҳо роҳ надиханд;

-ба Хадамоти давлатии оташнишонӣ дар хомӯш кардани сӯхтор, муқаррар намудани сабабу ҳолати сар задан ва аланга гирифтани он ва ҳамчунин ошкор намудани шахсоне, ки ба риоя накардани талаботи бехатарӣ аз сӯхтор ва сар задани сӯхтор гунаҳкоранд, кӯмак расонанд;

-оид ба татбиқи воситаҳои автоматикии ошкор ва хомӯш кардани сӯхтор, барои ҳолати коршоямии техникии онҳо тадбирҳо андешанд;

-дар рафти хомӯш намудани сӯхторҳо барои Хадамоти давлатии оташнишонӣ қувваю воситаҳои зарурӣ муҳайё намоянд;

-ба намояндагони Хадамоти давлатии оташнишонӣ ҳангоми иҷрои вазифаҳояшон барои ворид шудани онҳо ба корхонаю ташкилот ва муассисаҳо аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ шароити имконият фароҳам оваранд;

-ба мақомоти Хадамоти давлатии оташнишонӣ дар бораи ҳолати бехатарӣ аз сӯхтор, аз ҷумла хатари сӯхтор доштани маҳсулоти истеҳсолшаванда, ҳамчунин аз сӯхторҳои дар ҳудудашон рӯйдода ва аз оқибати онҳо маълумот ва далелу ҳуҷҷат пешниҳод намоянд;

-ба Хадамоти давлатии оташнишонӣ аз сар задани сӯхтор, аз носозихои системаю воситаҳои муҳофизат аз сӯхтор, аз тағйир ёфтани ҳолати роҳу даромадгоҳҳо зуд хабар диҳанд.

Боби 6. Муқаррароти хотимавӣ

Моддаи 23. Тартиби баррасии бахсҳо дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор

Бахсҳо дар соҳаи бехатарӣ аз сӯхторро Хадамоти давлатии оташнишонӣ аз рӯи тобеият ё худ судҳо мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ меkunанд.

Моддаи 24. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, меъёр ва қоидаҳои соҳаи бехатарӣ аз сӯхтор мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 25. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 21 июли соли 1994 "Дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор" (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1994, № 15-16, мод. 247; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1997, № 23-24; мод. 333; Фасли XVIII; соли 2001, №4, мод. 158; соли 2007, №7, мод. 664) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 26. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

20 марти соли 2008 № 363

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро "Дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор" баррасӣ намуда, қарормекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон М. Убайдуллоев

ш. Душанбе

6 марти соли 2008 № 444

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИССИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи қабул намудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи беҳатарӣ аз сӯхтор"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:
Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи беҳатарӣ аз сӯхтор" қабул карда шавад.
Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон С. Хайруллоев

ш. Душанбе

13 феввали соли 2008 № 879